

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főutca, 203. szám.

Idé intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Idé intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre	4	frt.
Félévre	2	"
Negyedévre	1	"

HIRDETÉSI DIJ:
háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adtnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtnak el.

Előfizetési felhívás

EPERJESI LAPOK

társadalmi s gazdasági hetilapra.

Előfizetési feltételek.

Egész évre	4	frt.
Félévre	2	"
Negyedévre	1	"

Az előfizetési pénzek az Eperjesi Bank-egylet könyvnyomdájába intézendők.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postatartalvánnyal eszközölhetők.

Tűzrendőri szabályzat sz. kir. Eperjes város részére.

1. A tüzvészélyek meggátolása és elfojtása.
1. §. A tűzrendőrség, mint a közbiztonság s közjólét egyik feltétele, mindaddig, amíg a törvényhozás másként intézkedni nem fog, a városi hatóság illetéki köréhez tartozván, jelen szabályzat a város egész területére kötelező.

2. §. A rendőrség tartozik szigorúan öröködni mindazon cselekmények s mulasztások felett, melyek könnyen tüzvészét okozhatnak, ha mindjárt a jelen szabályzatban nincsenek is különösen megjelölve.

3. Tapasztalati tény lévén az, hogy a legszükségesebb mentőeszközök közelléte s némi elővigyázati intézkedések által gyakran nagyobb szerencsétlenségnek is eleje vehető: a háztulajdonosok a körülményekhez képest esetről esetre meghatározandó pénzbírság terhe alatt kötelezettek, miszerint házukat egy vízzel telt hordóval vagy nagyobb medencével, továbbá horoggal vagy csáklával (Feuerhacken) s végre egy a ház magasságával arányban álló létrával ellássák, utasítottván egyúttal a kapitányi hivatal, miszerint e rendszabály pontos megtartásáról magának saját közegei által évenként többször meggyőződést szerezzen, s oly esetekben is, midőn a tűzoltó-egylet parancsnoksága nekik e részbeni rendellenességeket vagy mulasztásokat feljelent, azonnal erélyesen intézkedjék.

4. §. Mennyiben a tüzesetek gyors elfojtásának egyik előfeltétele, hogy egy, vagy több fecskendő lehetőleg gyorsan a helyszínén teremjen, a v. gazdasági felügyelő az iránti intézkedést telre utasítottván, miszerint legalább egy pár városi ló csakis a major közelében elfoglaltassék s így mindenkor készen tartassék s szükség esetében a tűzoltóságnak rendelkezésére álljon, valamint, hogy a künnlevő városi lovak is, a vészjel megadása után sietve a majorba hozassanak.

5. §. Az 1876-ik évi V. t. c. 37-ik §-a alapján a bérkocsitulajdonosok kötelezettek, hogy tüzesetek alkalmával itthon lévő összes lovaikkal a vészjel megadása után a tűzoltó-örntanya előtt megjelenjenek, hogy a fecskendőket, hordókat s egyéb szereket a vész helyére szállítsák.

Elkésések, vagy e rendszabálynak mulasztás általi megszegése 5—50 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendő; ellenben a lovaikkal pontosan megjelent s közreműködött bérkocsitulajdonosok a körülményekhez képest jutalomban is részesíthetők.

II. A rendőrség és tűzoltóság közti viszony.
6. §. A rendőrség lés tűzoltóság működése kell, hogy minden alkaommal e két intézmény, természetéből kifolyólag, egymást kiegészítő legyen. Miért is általánosságban a városi kapitányi hivatalnak kötelességévé tétetik, hogy a rendelkezésre álló erővel és köztekintélyével oda hasson, miszerint a tűzoltóság technikai működésében semmikép ne gátolassék s így feladatának zavartalanul megfelelhessen.

7. §. Tüzesetek alkalmával a rendőrség, mely a rend fentartására első sorban van hivatva, az illető rendőr-örntester vezénylete alatt azonnal fegyveresen a vész helyére tartozik sietni, ott különösen arra ügyelvén, hogy a tűzoltóság részére szabad tér nyitassék.

8. §. Ugyszintén tartozik a városi kapitány vagy rendőrbiztos is a vész helyén megjelenni s ekkor a tűzoltóság vezénylő parancsnoka netalán teendő intézkedések iránt megkeresőleg hozzá fordul, mely megkeresés folytán — ideértve a katonai segély netalán szükséges kiegészítést is — a kapitány vagy rendőrbiztos intézkedik.

9. §. Rendzavarók, kik a tűzoltóságot működése közben szóval vagy tettel bántalmazzák, vagy a vezénylő parancsnok intézkedéseit ellenszegülés által megghusítják, a körülményekhez képest bírsággal büntetendők, illetőleg letartóztatandók.

10. §. Mennyiben továbbá az 1808. évi júliushó 21-én 16249 sz. a. kiadott helyett. intévény, továbbá az 1876. évi V. t. c. 37-ik szakasza értelmében tüzvészélyek alkalmával az összes gyalog erő (kézi erő) is betudás nélkül igénybe vehető: a kapitány vagy rendőrbiztos köteles leendő a tűzoltó-parancsnok megkeresésére az ácsorgókat, személyválogatás nélkül eltávolítani, a toladókat tetteleg közreműködésre kényszeríteni, az ellenszegülőket pedig letartóztatni s illetőleg megbírságotolni.

11. §. Minden egyéb, a rendőrség és a tűzoltóság között netalán felmerülő kérdések a kapitány s tűzoltó-parancsnok által, személyes, esetleg írásbeli érintkezés útján egyetértőleg s együttesen döntendők el. Eltérő nézetek mellett a kérdés eldöntése a tanács hatásköréhez tartozik.

Jelen tűzrendőrségi szabályzat mihez tartásul s illetőleg haladék nélküli pontos foganatosítás végett a kapitányi hivatalnak kiadatik s egyúttal a helybeli önk. tűzoltó-egylettel is közöltetik.

Eperjesi Széchenyi-kör.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör“ f. hó 30-án, vasárnap, délutáni 3 óraker saját helyiségében (főutca Molnár-Stock-féle ház) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kör összes alapító és rendes tagjai ezennel tisztelettel meghívottak. A tanácskozás tárgyai lesznek: 1. Elnöki előterjesztés; 2. a kör védnökének megválasztása; 3. Kolosy Miklós elnök leköszönése folytán új elnök választása; 4. tiszteletbeli tagok választása; 5. a könyvtárnoki tisztség betöltése; 6 a kör ez évi költségvetésének megállapítása.

Ezen közgyűlés tárgyait előkészítendő a kör különféle választmányai a megelőző hetek alatt több ízben üléseztek. A költségvetési bizottság munkálatainak eredményét már egy előbbi alkalommal jeleztük; azt az igazg. választmány a közgyűlés elé terjesztendő költségterv alkatrészeül elfogadta. Az idegen nyelvi és irodalmi szakválasztmány megalakult s jegyzőjét, Ágoston Károlyt választotta be az igazg. választmányba. A színészeti szválasztmány a f. hó 16-án tartott fényes eredményü műkedv. színi előadás rendezésével volt legtovább elfoglalva. Ezekeken kívül az összes szakválasztmányok elkészítették első szükségleteikről szóló javaslataikat; tiszteletbeli tagok választása iránt indítványt csak a magyar irodalmi s a színészeti szakválasztmány tettek, a másik két sz. v. magára nézve e lépést időszerűtlennek láttá.

Ezen munkálatok és javaslatok valamint egyéb folyó ügyek tárgyalása végett az igazg. választmány f. hó 15-én ült össze első ízben, s tanácskozását a tárgyak halmaza miatt f. hó 22-én — az időközben fűdői útjára távozott elnök helyettese: Nuber Sándor magy. irod. sz. válmányi elnök vezetése alatt — folytatta.

Az igazg. választmány ezen ülésiben megállapította a megrendelendő folyóiratok és könyvek jegyzékét, elkészítette a költségvetési javaslatot, indítványt dolgozott ki a védnök s több tiszteletbeli tag megválasztása iránt, kimondta, miszerint tekintettel arra, hogy a kör könyvtára adakozások útján 400-nál több kötetre szaporodott, a könyvtárnoki tisztség immár betöltendő lesz; jóváhagyta a helyiségnek már teljesen bevégzett berendezése körül tett intézkedéseket; a színészeti szakválasztmány által a multkori színelőadás tiszta jövedelme gyanánt beterjesztett 257 frt 53 krt a m.

alispánhoz áttette; intézkedett a heti biztosok sorrendje, a törzskönyv stb. stb. iránt s végre: 23 új rendes tagot vett föl. Megemlítjük itt egyúttal, hogy a körbe egy új alapító tag is lépett be: Spiegel Samu tanárjelölt Budapesten. Ekkép a Széchenyi-kör jelenleg — egybevetve alapító és rendes tagjait — összesen 199 tagot számlál, ide nem számítva a 84-re menő családtagokat.

A zene és képzőművészeti szakválasztmány azon megállapodását, miszerint a kör tagjait daltársulatba csoportosítandja s a daltársulat karnagyának tisztevel Doleschall S. sz. v. tagot bizza meg, az igazg. választmány örömdetes tudomásul vette s elfogadva ugyanazon szakválasztmány javaslatát elhatározta, hogy a már régebben megszűnt „Eperjesi dalegylet“ hátramaradt hangjegyeit és szereit a városi hatóságtól a kör részére elkéri.

A jövő közgyűlés már a kör helyiségében tartatik, melynek egyszersmind ez megnyitási ünnepe lesz; a helyiség berendezése, melyet, igen méltányos árak mellett — Pick Lipót helybeli butorkereskedő állított ki, nagyon csinos és célszerű; a jövő hó elejétől már lapok is állandnak a látogatók rendelkezésére.

Midőn ez alkalommal szemlénket befejezzük, lehetetlen mély sajnálattal nem emlékeztünk meg egy eseményről, mely ifju egyesületünkre súlyos csapásként nehezedik. Kolosy Miklós, elnökünk, leköszönt, — pedig, mi annál sajnósabb: megromált egészsége, az orvosok sürgető tanácsa folytán köszönt le, erről úgy mint több más tisztségéről. Az érdemei fölötti tartozó elismerés nyilvánításában nem akarjuk megelőzni a közgyűlést, s azért csak azon reményünknek adunk kifejezést, miszerint e leköszönés nem örök elválás, s hogy esajnos vesztés az együletünk életrevalósága és működése sikere iránti bizalmat nem fogja megingatni!

Tüzvész, Tót- és Német-Soóváron.

Megyénkben néhány év óta egyik tüzvész a másikat követi. Néhány hete, hogy Bártfa városa utcái elhamvasztattak s tegnap ismét egy virágzó község lett a lángok martaléka; nem tudni, megbocsáthatlan gondatlanság avagy gonoszlelkü bűntény okozza-e megyénk kebelében ezen irtóztató pusztításokat.

E f. hó 25-én délelőtti fél 10 óraker Tót-Soóvár községében Kakascsik János telkes, házának kocsiszínében tűz támadván, — miután nevezett községben öt lakházat elhamvasztott volna, — az éjszakeleti hírtelen szél által, Német-Soóvár községébe tereltetett át a tűznek valóságos áramlata.

Rögtön a tűz hírére, megyénk alispánja s a központi szolgabíró a helyszínén megjelenván, hivatalbeli és erkölcsi befolyásuk minden eszközeivel, a szerencsétlenség megakadályozására törekedtek; támogattatva törekvéseikben a megyei csendbiztos a soóvári körjegyző és az ottani községi előljárók által.

A tetteleges segédkezésnél az eperjesi és soóvári önk. tűzoltó-egyleteket illeti a méltó elismerés, kik a vész pillanatában ott teremvén, ügyes parancsnokaik tapintatos eljárása folytán, a javveszélő kárvallókat minden erejükből támogatták. De a szerencsétlen község minden erőlködés dacára végkép elhamvasztatott, mert a szél által az utcába beszorított szalmafűst a hozzáférhetést lehetlenné tette. Különös elismerést kell szavaznom Jóob Imre és Sztrache József eperjesi önk. tűzoltó uraknak, kik életök kockázatásával két ember életét s 800 frtnyi kézpénzt ragadtak ki, a lángok irtóztatós tengeréből. De a 67-ik sorszred oda rendelt két tisztje s a derék legénység is bebizonyította, hogy a katona mint honpolgár, önfeláldozással is képes polgártársai baján segíteni. Fongusz Kelemen és Kalicsák Mihály 67-ik ezredbeli katonák, két félig megégett embert mentvén ki a tűzből, ezek a jelenlevő dr. Kovács és dr. Szalay által gyors gyógykezelés alá vétettek.

A tűz által elhamvasztott, tökéletesen beesett lakházak száma, Tót-Soóvárt 5, Német-Soóvárt 48, továbbá elégett 21 csűr, 47 kocsiszin, 48 magtár, 8 db. szarvasmarha s 5 db. sertés.

Emberélet esett áldozatul 1. Nehezen megsebesült 3, könnyebb sérülést szenvedett 12. Az összes tűzkár értéke 90.000 o. é. frtra tehető.

Végül meg kell említenem, hogy Vandracsek Károly sóvári prépost-plebánus úr, ma reggel 100 forintot osztott ki, saját tárcájából a legszegényebb kárzenvedettek között.

A midőn ezen szerencsétlen esetet, a t. közönséggel fájó szívvel tudatom, kötelességemnek ösmerem egyuttal, a felebaráti és honfitársi szeretet nevében felkérni: miszerint Tót- és Német-Sóvár tűzkárosult szerencsétlen lakosait kegyesen segíyezni méltóztatnék.

Kelt Eperjesen 1878. évi június 26-án.

Füzy Sándor,
szolgabíró.

Különfélék.

A német-sóvári tűzkárosultak fülsegelésére f. hó 26-án távirati uton Ó Felsége 800, a m. kir. belügyminiszterium pedig 500 ftot adományozott.

Pályázat. Az eperjes városi kath. népiskolánál üresedésbe jött következő két tanszékre hirdették ezzel pályázat:

I. Egy 600 frtnyi évi fizetéssel, 100 frt lakbérrel, 150—200 frtra számítható stóla jövedelemmel s 32 köbméter tűzifával javadalmazott tanító-éneklelési állomásra. Az egy próbaév főtartása mellett megválasztandó tanító-éneklelés elsőrendű s főteendője a tanítás, a szorgalmi időn kívül pedig vasárnap s ünnepnapon az általa lakás s ételmezéssel ellátandó éneklelés segédével együtt, kinek 200 frtnyi fizetése van, a városi főtemplomban közreműködni, nemkülömben a népiskolákban az énektanítást vezetni.

II. Egy 500 frtnyi fizetéssel s 22 köbméter tűzifával javadalmazott tanítónői állomásra szintén egy próbaév főtartása mellett. E tanítónő két osztályban női kézimunkát is tanít.

Felhivatnak ennél fogva a pályázók, hogy folyamodványukat, melyben tanítói, illetőleg tanítónői képesítésük, a magyar (anyanyelven kívül), német s tót nyelvben való jártasságuk, (a tanító-éneklelési állomásnál zene s ének ismereteik), eddigi szolgálatauk s egészségi állapotuk okmányilag igazolva legyen, az eperjes városi kath. iskolaszékhez címzetten f. évi július 20-ig az iskolaszék elnökénél benyújtásuk.

Kelt Eperjesen a városi kath. iskolaszéknek 1878. évi június 7-én tartott üléséből. Pletényi Andre, apát, esperesplebánus, egyházi elnök. Vida Aladár, jegyző.

TÁRCA.

Kerényi Frigyes életrajza.*

Szerkesztették: Szontagh Felix és Ferenczy Elek.

Önképző körünk ötvenéves jubileumát ünneplélvén, szükségesnek találjuk ez alkalomra Kerényi Frigyesnek, ki társaságunknak több éven át buzgó és érdeműs tagja, s a magyar irodalom ünnepeit költője volt, — megbízható alapokon nyugvó s kimerítő életrajzát állítani össze, annyival is inkább, mivel a költő ismerősi, illetőleg barátjai szívességéből az adatoknak meglehetősen birtokába jutottunk.

Hálás köszönettel kell e helyen említenünk t. Herfurth József és Vandrák András tanár urak, továbbá Irányi István törvényszéki bíró urnak szívességét, kik egyedül nyújthatták azon adatokat, melyek az említett költő pontos életrajzához megkívántatnak.

* * *

Kerényi: (Christmann:) Frigyes sz. Eperjesen 1822. jan. 1-sején. — Újévi gyermek volt, mint Petőfi s, ennél csak egy évvel idősebb.

Édes atya „Christmann“ eperjesi vagyonos kereskedő és háztulajdonos, köztisztviselő álló polgár; anyja családi néven Spannagel, áldottjóságú s művelt lelkű nő. Házasságukat öt gyermekkel áldotta meg az ég, kik közül azonban csak Soma — ki 1819. febr. 7-én született — és Frigyes, a két legfiatalabb, maradt meg. Kedves szülei, kik gyermekeiket véghetetlenül szerették és a legnemesebb szellemben nevelék, csakhamar szomorú árvaságra hagyák őket.

Frigyes, midőn édes atyját veszíté, mégoly fiatal volt, hogy nem is emlékezhetett rá, 8—9 éves pedig, midőn szerető anyjától fosztatott meg.

„Szülőtől nem jövök
Megáldó csók után,
Fel nem szenteltetém,
Könnys pillantatán.
Nem volt, ki mondaná,
Nagy ünnepélyesen:
Ha visszatérsz hű!
Arcod piros legyen“.

Igy emlékszik meg szomorú sorsáról maga egyik költeményében.

Az árvák, kik szüleiktől tetemes vagyont

* Ajánljuk ezen, a collegiumi tanuló-ifjúság önképző-körének 50-éves jubileuma alkalmával pályaköszorűtöt sikerült dolgozatot t. olvasóink figyelmébe, annyival is inkább, mivel abban számos, a közönség előtt eddig ismeretlen s irodalomtörténeti jelentőséggel bíró adat foglalatik.

Szerk.

A helybeli kir. kath. főgymnasiumban a tanév a f. hó 20-án szombaton reggeli 8 órakor „Te Deum“-mal kezdődött és a tanintézetnek a t. ferenci atyák klastromában levő tornatermében folytatolag programmszerű iskolai ünnepélyvel fejeztetik be, melyre a t. c. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Beküldetett. Minthogy nálam jelentés tétetett, hogy a f. é. és hó 25-én Sóváron dühöngött tűzvész alkalmával több megjegyzés kockáztatott, hogy a helyszínen, az itteni kincstár és az itteni önkényes tüzoltóság képviselve nincs, úgy tisztelettel van szerencsém a tekintetes szerkesztőre felkérni becses lapja által oda hatni, hogy e hamisan elterjesztett hír megcáfoltassék, és a tisztelt közönség tudomást nyerjen, hogy a fent említett tűznek oltásánál reggeli 9 órától egész este 5 óráig szünet nélkül, és este 8-tól 11-ig felváltva, 18 kincstári munkás, továbbá 44 kincstári munkás, kik egyszersmind önkényes tüzoltók is s 12 önkényes tüzoltó, kik nem kincstári munkások működtek. Nemkülömben ott volt a magas magyar államkincstár 20 lova, fent jelzett idő alatt, 7 vízfordó szekere és 3 darab vízi fecskendője azonban más nap reggelig. Sóvárt, 1878. június hó 28-án. Koszka, m. k. kincstári hivatal főnök és a sóvári önk. tüzoltó-egylet elnöke.

A képviselőválasztási mozgalmak megyénk egy-két választókerületében megindultak s azokban ügylátszik élénkké is fognak alakulni, habár a választások általában véve előreláthatólag sokkal nyugodtabb lefolyásuak lesznek, mint az eddigiek.

Huskivitel. John Fretwell angolországi lakos egy ottani hírlapban a nyers husnak Magyarországból Angliába való kivitelének eszméjét megpendítvén, a nmltu m. kir. ministerium Fretwell levelét a kassai keresk. és iparkamarával oly felhívással közölte, hogy a közleménynek a magyar húsárakra vonatkozó adataira nézve jelentést tegyen, mennyiben felelnek meg azok a tényleges viszonyoknak.

A kamara köszönettel felelt meg e felhívásnak, mert kétséget nem szenved, hogy állattenyésztőinkre és az állathizlálással foglalkozókra nézve megmérhetetlen előny volna, ha a Fretwell által megpendített rendszer életbevétele és érvényesítése mellett vidékünk egyik vagy másik nagyobb városában, mely az állathizlálás és a hizott állatok kivitele tekintetében jelentékenyebb szerepet játszik, ily vágóhid vagy vágóhidak felállítatnának.

Megjegyezzük, hogy a kamara erre alkalmas városokként Kassa, Miskolcz, Eperjes, Rimaszombat és S.-A.-Ujhelyt hozta javaslatba.

örökölték, Krayzell András akkori eperjesi tanár és Lehoczky Jenő ügyvéd gyámsága alá kerültek.

Frigyes csakhamar collegiumunknak lett tanítványa, még pedig a donáttól fogva egészen a jogig, melyet szintén itt végezett. A gymnasium I. és II. osztályát csak középszerű eredménnyel végezte, mivel őt, valamint két benső barátját is u. m. Halbschuh (Irányi) és Herfurthot az akkori gépi szabású tanításmód elkedvetleníté; de midőn a III. gymnasiumi osztályba lépett, melynek tanárjává éppen ekkor lett Bencur József, ki az ifjúságot a gépies munka ellenében szabadabb szellemi munkára szoktatta, csakhamar bebizonyította fényes tehetségeit, és osztályának legkitünőbb tanítványa lett. — Bencur tanítványait naplók vezetésére kötelezte, miket ő is a legpontosabban vitt.

A szeretetre méltó, élénk és jókedvű fiú néhány pajtásával benső kört képezett, melynek azonban elevenítő lelke ő volt. — Talpraesett élceivel, sikerült, néha ugyan gunyra, de nem sértő megjegyzéseivel mulattatá barátjait, kik ezt töle szívesen türték meglévén győződve szándékának tisztaságáról, szívének jóságáról.

Kerényi collegiumunk legjobb tanítványai közé tartozott, ki tanárjai iránt gyermeki szeretettel és egész odaadással viseltetett és ezeknél, u. m. Bencur József, Keresztessy Soma, Krayzell András, Munay Lajos, Vandrák András, Fuchs és Csupka András jogtanárnál a legkedvesebb emléket hagyta hátra, mennyiben kötelességének teljesen megfelelt és magaviselete által mindenkire a legjobb benyomást gyakorolta.

Már rhetor korában kezdett verselni, még pedig zsenéi német nyelven írvák, miután 12 éves koráig csak németül beszélt és így a magyar nyelvet még akkor nem eléggé bírta. A magyar nyelvet az iskolában, de leginkább azon tős gyökeres magyar ifjak társaságában sajátította el, kiknek társaságát mindig szorgalmasan kereste. Később latin nyelven kezdett írni, de ezen költeményeiről, valamint az előbbiekről is csak keveset tudunk, mivel ezeket csak kevesekkel közölte. Latin költeményei közül megemlítendők: Allegoria (Hexameterekben) „Szirmay Ádámmal“ (sapphikus mértékben) „Bucszuzas tanuló társaimtól“ („Ad Socior, dystichonokban.“) Ezen versek költői hivatásának már korán fényes tanúságai, és külalakjukat tekintve teljesen sikerültek.

Kerényi Frigyes, kinek tudványa határtalan volt, semmit sem mulasztott el arra nézve, hogy ismereteit gyarapítsa, szellemét lelkét mivelje. — Így könnyen megérthetjük azon tényt — tekintetbe vévén korai érettségét és fényes tehetségeit, — miszerint már diák korában nemcsak átolvasta, de át is tanulmányozta a collegium Szirmay-féle könyv-

Egy szünetesztendő nőnek rokonszenvi szereit. Szer a ködbeni eltévedés ellen: Hogy a ködbeni eltévedést kikerüljed, egy boróka ágacska kell magaddal hordanod, melyet legjobb János éjjelen letörni. Ha már most a hegyekben váratlanul köd lep meg, vedd a boróka galyacska balkezed hüvelyk és mutató ujjába, fordítsd arcod kelet felé, s maradj ebben az állásban. mig az idő ki nem derül, — Szer a bolhák ellen. Igyekezz egy darabka régi viaszgyertyát szerezni (legjobb az olyan, a mit már valamelyik vén asszony használt) s őrizd meg azt jól. S ha most éjjel ágyadban bolhákat érzessz, lassan kelj fel, gyujtsd meg gyertyádat, s ilyekez azokat kézhez keríteni. Ha megfogtál egyet, égesd meg a gyertya világával. Ha az utolsót is megégetted, nyugalmad lesz.

Az új büntető törvény. „Jegyzetszerű kiadása“ jelent meg Tettey Nándor és társa könyvkereskedőnél Budapesten. A törvénykönyv e kiadása a rendesnél kiválóbb figyelmet érdemel a jogászközség körében. Az eszme, mely e kiadók szemei előtt látszott lebegni, eredetisége mellett a gyakorlati használhatóság nagy előnyével is dicsekedhetik, mivel minden lapnál a correct szöveg csak annak felét foglalja el, mig a fele üres és a praticus használatban előforduló jegyzeteknek van szánya. — Ára 69 kr.

Shokásban van — elég hibásan — a palakötéltárlára íráshoz és rajzoláshoz használt karczókat (griffel) különféle színekre festeni. A legtöbb színvegyülek, mely e célra használtak, mérget tartalmaz. Ha már [most a gyermekek e harczókat a szájukban tartják, könnyen megolvad a festék azokon, s rossz következményeket vonhat maga után. Nem ártana ennél fogva, ha illetékes helyen e divat megszüntetésére hatnának.

Ez idő szerint 980 vallás van, s az egész földön 3642 féle nyelven beszélnek, a tájszólásokat ide nem számítva.

Az időjárás az elmúlt hét folyamán ismét nagyon változóknak mutatkozott. Sőt tekintve, hogy nyár derekán vagyunk, még érzékeny hideg is van.

Eperies, den 27. Juni.

Die Kaufleute von Eperies, Szgló und anderen Städten haben sich bei der Kaiserlichen Handels- und Gewerbekammer wegen Ueberhandnehmens des sogenannten Ausverkaufschwindel öfters beklagt und wurde daher diese Angelegenheit seitens der genannten Kammer einer eingehenden Erörterung unterzogen, deren Resultat die Constatirung folgender Thatfache war.

tárában akkor létezett német költői művek nagyrészt és így alapját vetette már ifju korában, ritka szépirodalmi műveltségének. Kerényi Frigyes, ki elébb a collegiumban akkor létező német társaságnak volt tagja, mint logikus az 1838—39 iskolai évben igen munkás tagjává lett a Vandrák András tanár ur elnöke alatt álló és csak pár évvel azelőtt ujonnan szervezett magyar nyelvű társaságnak. — Lisznyay után mindenesetre a legszébb munkásságot fejtette, mint erről a magyar társasági érdemkönyvek hathatósan tanuszkodnak — A magyar társaságban teljes elismerést és nagy tetszést aratott költeményei általánosan meleg érzelemről és fényes költői hivatottságról tesznek bizonyos elegiakus színezet, mely későbbi költeményein is meglátszik. — Három éven át (1838/39, 1839/40, 1840/41) volt a kör munkás tagja, még pedig az 1839/40 iskolai év alatt mint aljegyző működött teljes elismerés mellett.

Ezen munkássága mellett irodalmi tanulmányai sem hagyott fel, még pedig most inkább a magyar irodalom termékeivel foglalkozott, érezvén még nagy hiányait a nyelv helyes használatában. — Ezen tanulmányai nagy befolyással voltak rá nézve, a mennyiben ezek alapján sajátította el költészetének tiszta és csinos kifejezés modorát külalakjának klasszicitását.

A finom műveltségű Kerényi Frigyes megnyerő viselete, jószívűsége, nyájassága által nemcsak tanuló társai előtt kedvelté tette magát, hanem a város tehetősb családainak körében is szívesen látták, annyival is inkább, minthogy jó kedve a társaságot mindig felvidítá és a legjobb hangulatban tartá.

Midőn Eperjes városának áldozatkész közönsége az 1838-iki pesti árvizkárosultak javára egy szavalati előadást rendezett, Kerényi Frigyes is felszólította a közreműködésre, ki ez alkalomkor igen szépen elszavolta egy ezen alkalomra készült költeményét, melyet azonban kiadott költeményei között hiába keresünk.

A jog végeztével, melyet szintén Eperjesen hallgatott, még egy évig (az 1841—42 télen át) itt időzött, Irányi Daniel és mások, u. m. a felügyeletére bizott Szirmay Pál társaságában élve; — innét Irányi Daniel és többek társaságában két utazást tett Lengyelhonba, nevezetesen Krakóba, a mikor ama sikerült lengyel dalait írta; „Kosciusko halmán“ „Lengyelhaug“ stb. mely költeményeit levelekbe szöve Herfurth barátjának küldé meg.

(Folyt. köv.)

Jener Schwindel, welcher von Geschäftsleuten, die keinen stabilen Wohnort haben, sub titulo „Ausverkauf“ getrieben wird, ist vom nationalökonomischen Gesichtspunkte betrachtet, durchaus schädlich, inwiefern schlechte — und alte Waaren, welche bei Gelegenheit von Liquidationen u. s. w. um Spottpreise eingekauft wurden, mit Zuhilfenahme von Schwindel-Annoncen und Reklamen dem Publikum verkauft werden, wodurch die soliden Erzeugnisse der sich fortwährend entwickelnden Industrie verdrängt werden und die Produktion der schlechten, unsoliden Waare mehr Raum gewinnt.

2. Wird das konsumirende Publikum durch Verbreitung solcher Waaren arg geschädigt.

3. Wird der solide Geschäftsmann, der einen stabilen Wohnort hat, der gehalten ist, die vom Staate und der Gemeinde auf ihn übertragenen Lasten zu tragen, der Steuer und Gemeinbezugschläge zahlt, regelmäßige Bücher führt und den von dem Staate und dem öffentlichen Wohle an ihn gestellten vielfachen Anforderungen oft mit Darbringung von Opfern entsprechen muß, unaussprechlich geschädigt, durch Leute, die gar keine Steuer zahlen, dem Staate, der Gemeinde und dem öffentlichen Wohle gegenüber zu gar nichts verpflichtet sind, die heute hier, morgen dorten ihr Domizil aufschlagen, die nicht gehalten sind ordentliche Bücher zu führen und daher den Staat, welcher sie besteuern oder ihre Manipulation einer Controлле unterziehen will, betrügen und hintergehen.

4. Eine derartige, von Zeit zu Zeit auftauchende wilde Konkurrenz lähmt das solide Geschäft und ist im Grunde genommen ein Angriff auf die Existenz und Steuerfähigkeit des stabilen und ordentlichen Handels.

In Anbetracht aller dieser Gründe wurde von der k. k. Handels- und Gewerbekammer, bei Gelegenheit der am 16. Juni abgehaltenen Sitzung beschließen, an das hohe k. k. Ministerium diesbezüglich unter Entwicklung der Motive eine Repräsentation und im Zusammenhange damit ein Gutachten zu richten, welches sich auf die folgenden Punkte erstrecken wird:

1. Den Inhabern jener Geschäfte, welche unter dem Namen „Ausverkauf“ bekannt sind, möge es zur Pflicht gemacht werden sich mit regelmäßigem Gewerbebeschäftigen zu versehen und sollen die betreffenden Gewerbebehörden gehalten sein, sich bei solchen Gelegenheiten hinsichtlich des Vorlebens und der Vertrauenswürdigkeit des Geschäftsleiters zu orientieren.

2. Wäre es dem betreffenden Geschäftsmann zur Pflicht zu machen seine Firma einprotokollieren zu lassen, ordentliche Bücher zu führen und sein Waarenlager von Zeit zu Zeit zu inventiren.

3. Wäre der Ausverkäufer, gleichviel von welcher immer Zuständigkeit derselbe ist, im Verhältnisse der Ausgedehntheit seines Geschäftes zu besteuern, und zwar sowohl zum Vortheile des Staates, als auch der Gemeinde und der betreffenden Kammer.

4) Wäre es der Polizeibehörde zur Pflicht zu machen, dem Gebahren solcher Geschäftsleute das sorgsamste Augenmerk zuzuwenden und etwaigen Betrügereien durch energische Maßregeln vorzubeugen; schließlich

5) Sollte die Maßregel eingeführt werden, daß dergleichen Ausverkäufer, gleichviel, ob sich ihr Geschäft in einer Handlung oder einer Bude befindet, ihre Waare nur bei Gelegenheit von Wochen- oder Jahrmärkten zu verkaufen befugt seien.

Unsererseits können wir nur hinzufügen, daß die Erfahrungen, welche in dieser Hinsicht besonders in der letzteren Zeit zu machen waren, die Einführung der obigen Maßregeln nicht nur vollends gerechtfertigt, sondern auch als eine wirkliche Nothwendigkeit erscheinen lassen.

Wir wünschen daher, daß die Initiative der k. k. Handels- und Gewerbekammer vom besten Erfolge gekrönt werden möge.

Tagesneuigkeiten.

Die Soóvárer Feuersbrunst. Am 25. d. M. brach in einem Hause der sogenannten slavischen Gasse in Soóvár nach 9 Uhr Morgens Feuer aus, welches angefaßt von einem mächtigen Sturmwinde fünf nahegelegene Gebäude ergriff und in einem Augenblicke einäscherte. Die dortige Feuerwehr erschien bald an Ort und Stelle, und besetzte namentlich die Ararialgebäude, um dieselben vor den Flammen zu schützen. Indessen währte es kaum einige Minuten, als der ungeheure Wind ganze Brandmassen weithin schleuderte. Die züngelnden Flammen schlugen über ein weites Feld, erreichten die von dem fleißigen und wohlhabenden Volke bewohnte Schwabengasse und setzten die Häuser derselben mit Blitzesschnelle in Brand. Einige Augenblicke später schwamm die genannte Gasse im buchstäblichen Sinne des Wortes in einem Flammenmeer, als hätte der furchtbare Engel der Verheerung seine verderblichbringenden Fittige über die Stätte des emigen Fleißes und der Wohlhabenheit ausgebreitet.

In diesem Momente erschien die Cserieser freiwillige Feuerwehr, geführt von ihrem wackeren Oberkommandanten in großer Anzahl und mit Spritzen am Orte der Verheerung und stürzte sich mit vollster Hingebung und die drohenden Gefahren nicht beachtend, gerade in die Schwabengasse.

Was hier geleistet wurde, spottet jeder Beschreibung. Mit fast übermenschlicher Anstrengung und Aufopferung wurde dem furchtbaren Elemente die Stirne geboten; und wenn die gesammte Feuerwehr, im Ver-

eine mit der Mannschaft der aufbotenen und zur Hilfe herbeigekommenen 2 Kompagnien der Cserieser k. k. Garnison im edlen Wettstreit thaten, was mit menschlichen Kräften zu thun war, so haben Einzelne nahezu Staunenswerthes geleistet.

Der Steigerkommandant der Cserieser Feuerwehr, Soób Imre, hat mit Hilfe der Infanteristen Jongsuz und Kalicsák zwei Personen mit Lebensgefahr im buchstäblichen Sinne aus den Flammen geholt.

Der Steigerführer Josef Sztrache hat mit Hilfe mehrerer anderer Feuermänner 800 fl. ebenfalls mit Lebensgefahr aus einem brennenden Zimmer gerettet.

Mit einem Worte, unsere Feuerwehr hat sich in ihrem Bestreben: das Unglück zu lindern und dem Elemente Einhalt zu thun, ein grünes Reis errungen, welches sich würdig an jenes von Finta reihen wird, wo dieselbe im Vorjahre 6 Menschenleben unter einer einstürzenden Mauer aus Schutt und Flammen hervorholte.

Indem wir der Feuerwehr und der mitgewirkten k. k. Mannschaft gedenken, müssen wir im Namen der Humanität in erster Reihe auch den Vicegespan unseres Komitates Herrn Sigmund v. Pechy hervorheben, der unter den Ersten am Brandplatze erschien und unterstützt von dem eben anwesenden Herrn Stuhlricher v. Füzy und Sicherheitskommissär Priboda mit unermüdelichem Eifer persönlich alle nothwendigen Anordnungen traf.

In Folge des Sturmwindes und der trockenen Witterung war jedoch der Schaden trotz aller Bemühungen ein ungeheurer. Die Zahl der abgebrannten Wohnhäuser beläuft sich auf 53, außerdem wurden 116 andere Gebäude ein Raub der Flammen.

Abgesehen davon sind ein Menschenleben, ferner drei schwere und zwölf leichte Verwundungen zu beklagen. Der Gesamtschaden erreicht die Summe von 90000 fl.

Gartenmusik. Vorigen Montag unterblieb der mit Musik verbundene militärische Zapfenstreich und spielte die k. k. Regimentskapelle stattdem im Flogelgärtchen. Die Witterung war sehr günstig und hatte sich daher im Garten ein sehr zahlreiches Publikum eingefunden, so daß alle Tische unter dem schattigen Laubdache dicht besetzt waren und überall die fröhlichste Stimmung herrschte.

Ernennung. Der kön. ung. Justizminister hat den Diurnisten bei dem Szvidniker kön. Bezirksgerichte zum Gerichts-Exekutor ebendasselbst ernannt.

Die Namensänderung des Sirotaer Inwohners Arnold Grün in „Györffy“ wurde mittelst hohen Ministerialerlasses gestattet.

Die Eröffnung der Lokalitäten des Széchenyi-für, welche sich in dem auf der Hauptgasse gelegenen Molnár-Stockchen Hause befinden, findet bei Gelegenheit der morgen, Sonntag, am 30. d. M. dortselbst abzuhaltenden außerordentlichen Generalversammlung statt.

Wir fügen noch bei, daß die Vereinslokalitäten zweckentsprechend, gefällig und mit Comfort eingerichtet sind.

An der öffentlichen Volksschule der hiesigen i. r. Cultus-Gemeinde beginnen die Jenzuren Sonntag den 30. d. M. und werden an den darauffolgenden Tagen, je in den obligaten Lehrstunden, fortgesetzt. Die Schlussprüfung findet Samstag den 6. und Sonntag den 7. Juli statt, und zwar: Samstag den 6. Nachmittags von 2—4 Uhr hebräische Disciplinen; Sonntag den 7. Vormittags von 9—12 Uhr ungarische und deutsche Lehrgegenstände in der 2. 3. und 4. Klasse; Nachmittags von 2—4 Uhr 1. Klasse.

Unterrichtswesen. Um den i. r. Eltern Gelegenheit zu bieten, ihre Kinder auch in den Ferienmonaten Juli und August wenigstens einigermaßen geistig zu beschäftigen, hat sich das Lehrpersonal der i. r. Volksschule entschlossen, in den erwähnten 2 Monaten täglich einen 2-stündigen Privatunterricht gegen ein sehr mäßiges Honorar zu ertheilen. Ein Zögling der 1. Klasse zahlt monatlich 1 fl., ein Zögling 2. Klasse 1 fl. 50 kr. und ein Zögling der 3. oder 4. Klasse zahlt monatlich 2 fl. v. B. Anmeldungen hiezu nimmt der Herr Lehrer Emerich Goldstein entgegen.

Kleine politische Rundschau.

Berlin, 26. Juni. Die „Provinzial-Korrespondenz“ schreibt: Der Kongreß hat im Laufe der verfloßenen Woche in seinen Arbeiten, Dank den einmüthigen eifrigen Bemühungen der Vertreter aller Großstaaten, einen bedeutenden Schritt vorwärts gethan; die schwierigste unter den Fragen, welche der Lösung durch den Kongreß unterliegen, ist die Frage der Gestaltung der neu zu schaffenden Staaten auf der Balkan-Halbinsel, namentlich des künftigen bulgarischen Fürstenthums, welche nach vorgängiger vertraulicher Berathung und schließlich Verständigung unter den vorzugsweise theilhaftigen Mächten nunmehr im Kongresse selbst zu wesentlicher Vereinbarung und Feststellung gelangt ist. Der Geist allseitiger Mäßigung und entschieden friedlichen Willens, welcher die befriedigende Lösung dieser Aufgabe ermöglichte, verbürgt auch die volle Durchführung des nicht zu fern liegenden großen Friedenswerkes.

Berlin, 26. Juni. Meldung der „Politischen Korrespondenz“: Süd-Bulgarien wird den Namen Ost-Rumelien führen. Die Nämungsfrage ist endgiltig erledigt. Die Türken sollen gegen mehrere Kongreß-Beschlüsse heftig opponirt haben. Trotz erster Erinnerungen, insbesondere seitens des Fürsten Bismarck, ist das Vorgehen der Delegirten der Pforte geeignet, die Gewißheit eines friedlichen Ausgangs des Kon-

gresses erheblich zu beeinträchtigen. In den nächsten Tagen dürfte die Stellung Oesterreich-Ungarns gegenüber den türkischen Grenz-Provinzen in den Vordergrund treten. — Heute ist gewiß, daß, abgesehen von der Türkei, in dem Kongresse die einmüthige Anerkennung der Nothwendigkeit einer österreichisch-ungarischen Intervention vorhanden ist und scheint eine diesbezügliche Aktion unmittelbar bevorstehend.

Konstantinopel, 26. Juni. Die vor den Prinzen-Inseln ankernden englischen Schiffe sollen, nach Aeußerungen der Mannschaft, überhaupt dort bleiben. Man betrachtet die Erwerbung einer englischen Flottenstation im Marmara-Meer nur als eine Frage der Zeit. Auf dem Kongresse soll die Dardanellen-Frage nach den hierhergelangten Berichten erst als letzte, weil am leichtesten zu ordnende Angelegenheit verhandelt werden. Doch gilt es als ausgemacht, daß England und Rußland den gegenwärtigen Status quo acceptiren werden.

Landwirthschaftliches.

Umrath's Göpeldreschmaschinen. Wer die Verhältnisse der Landwirthschaft kennt, wird uns recht geben, wenn wir die Behauptung aufstellen, daß gute und billige Göpeldreschmaschinen für den mittleren Grundbesitz von größter Wichtigkeit sind, und seitens desselben die größte Beachtung verdienen. Der Großgrundbesitz bedient sich seit Jahren der guten, aber theuern Dampfdreschmaschinen, die sich dort, wo sie ausschließliches Eigenthum des Großgrundbesitzers sind, und wo zu deren Bedienung ein verlässlicher braver Maschinist vorhanden ist, gut rentiren. Dem mittleren Grundbesitzer, der entweder die Dampfdreschmaschine in Compagnie mit anderen Genossen erworben, oder aber sie nur zum Drusch ausgeborgt hat, wird der Drusch mit Dampf durch das Compagniewesen entweder verleidet, oder aber er muß für das Ausborgen soviel bezahlen, daß nicht er, sondern der Verleiher der Dampfdreschmaschine den Nutzen hat.

Es belieh es deshalb auch der weitaus größte Theil der mittleren Grundbesitzer bei dem alten Dreschen mit Flegel oder gar bei dem bloßen Austreten durch Pferde. Weil aber sowohl beim Flegeldrusch, als auch insbesondere beim bloßen Austreten ein sehr namhafter Theil der Körner im Stroh verbleibt, der Maschinendrusch zudem billiger ist, ist eben die Beschaffung solcher Dreschmaschinen, die keine zu große Kraft und keinen empfindlichen hohen Ankaufspreis verursachen, von größter Wichtigkeit für den mittleren Grundbesitz, und wir ergreifen deshalb gern die Gelegenheit, auf die sich hierzulande in den letzten Jahren mit großem Vortheil für den mittleren Grundbesitz eingeführten Hand- und Göpeldreschmaschinen von der renomirten landwirthschaftlichen Maschinenfabrik von Umrath und Comp. in Prag aufmerksam zu machen. Die Maschinen dieser Fabrik zeichnen sich in auffälliger Weise durch Solidität und Billigkeit aus und läßt sich auch nur dadurch der verbreitete große Absatz in diesen Maschinen erklären.

Die Fabrik von Umrath und Comp. in Prag liefert beispielsweise für den Betrieb von Hand- und kleinen Göpeldreschmaschinen starke liegende Göpel für ein bis zwei Pferde- oder Ochsenkräfte zu dem billigen Preise von fl. 125, — ferner stabile und fahrbare Göpeldreschmaschinen für zwei und für vier Pferde- oder Ochsenkräfte zum Preise von fl. 4—600.

Alle Umrath'schen Göpeldreschmaschinen sind mit sehr zweckmäßigen Strohschüttlern versehen, so daß dem Stroh keine Körner mitgenommen werden.

Wer Gelegenheit hatte, diese Maschinen im Betriebe zu sehen, wird zugeben, daß dieselben in Bezug auf leichten Gang, reinen Drusch und gediegene einfache Construction nichts zu wünschen übrig lassen. Wir empfehlen deshalb diese Maschinen auch ganz besonders unsern ungarischen Landwirthen, zumal jenen, die noch ihr Getreide mit Pferden austreten lassen. Solchen werden sich die rein dreschenden Umrath'schen Göpeldreschmaschinen schon dadurch bezahlt machen, als damit mehr, als sonst ausgedroschen wird.

Der Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungsthee des Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, dieser schnell bekannt gewordene Thee, eignet sich auch nach kompetentem Ausspruche als Herbst-, Winter-, Frühjahr- und Sommer-Cur zur gründlichen Reinigung des Blutes von allen krankhaften Ablagerungen ohne Unterschied für jedes Alter, für jedes Geschlecht. Die tausendfältigen Curen, die jährlich mit demselben in der Gicht, in Rheumatismus, Nerven-, Muskel- und Gelenkschmerzen erzielt wurden, sichern ihm den Namen eines unfehlbaren Mittels in genannten Leiden. Ebenso bei Hautausschlägen, Geschlechtskrankheiten, wenn auch veraltete, hartnäckige Uebel, da dieses Mittel als innerlicher Gebrauch den ganzen Organismus reinigt. Für Hämorrhoidal-Krankheiten und an Verstopfung leidende Personen, Leber- und Gellsucht Kranke ist ein wahrer Schatz durch diesen Thee an die Hand gegeben, nur muss der Thee der echte sein und man sich nicht durch Nachmachungen täuschen lassen, wo man das Geld ohne Erfolg ausgibt. Der echte, nach ärztlicher Vorschrift erzeugte Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungsthee ist nur allein zu beziehen per Packet für 1 fl. (separat für Stempel und Verpackung 10 kr.) sammt Gebrauchs-Anweisung von dem Erzeuger Herrn Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, oder aus dessen Niederlagen, die bei den in den grösseren Zeitungen zeitweilig erscheinenden Annoncen bekannt gegeben werden.

Es gibt wenig Krankheiten, welche so vielen Heilmitteln das Dasein schenken, als das Asthma und sind die meisten dieser mehr oder weniger werthlosen Medicamente einer Bergessheit anheimgefallen, die sie nur zu sehr verdient haben. Die äußerst wohlthätige Wirkung dagegen, welche der Thee auf alle Affectionen der Athmungsorgane ausübt, haben zu zahlreichen Experimenten

